

Temat: STRONA PEŁNA FAKTÓW, CZYLI POWSTAŃCZY ESCAPE ROOM

ADRESACI	Uczniowie szkoły branżowej, klasy 7-8 szkoły podstawowej
CELE LEKCJI	<p>Rozwijanie wśród młodzieży wiedzy o powstaniach śląskich oraz umiejętności korzystania z materiałów archiwalnych.</p> <p>Po zajęciach uczeń powinien:</p> <ul style="list-style-type: none">- radzić sobie z poszukiwaniem materiałów archiwalnych ze stron internetowych- posiadać podstawowe informacje o powstaniach śląskich- umieć korzystać z wyszukiwarki powstańców śląskich,- pracować w grupie, być kreatywny w rozwiązywaniu napotkanych trudności.
METODY I FORMY REALIZACJI ZAJĘĆ	Aktywizujące, zadań praktycznych.
CZAS REALIZACJI	Praca w grupach 3-5 osobowych. 45 minut
MATERIAŁ	Koperty od 1 do 10 w tylu kolorach, ile jest grup na zajęciach, zadania z szyfrem ułamkowym; wykreślanka z wykorzystaniem podstawowych informacji o powstaniach śląskich; kody QR do odczytania i zamalowania; zdania do uzupełnienia i określenia właściwej litery hasła; smartfony lub tablety z zainstalowaną aplikacją do odczytywania kodów QR
BIBLIOGRAFIA	<p>http://www.powstancyslascy.pl/budowa-pomnika-na-gorze-sw-anny http://www.powstancyslascy.pl/obchody-dziesiatej-rocznicy-plebiscytu http://www.powstancyslascy.pl/regulamin-plebiscytowy http://www.powstancyslascy.pl/znajdz-powstanca www.wikipedia.pl</p>

SKRÓCONY OPIS LEKCJI

Zajęcia przeprowadzone na zasadzie escape room są metodą na przekazanie treści na zasadach emocjonującej i kreatywnej zabawy. Uczniowie muszą odnaleźć ukryte w pomieszczeniu wskazówki, które pozwolą im odgadnąć zaszyfrowane hasło. Za każde rozwiązane zadanie otrzymują brakującą liczbę kodu QR do zamalowania, który kryje hasło podsumowujące zajęcia. Podczas rozwiązywania zagadek nauczyciel obserwuje grupy i w razie trudności dyskretnie podpowiada kolejne kroki. Gdy uczniowie zbiorą wszystkie liczby i zamalują brakujące pola kodu, mogą odczytać hasło (za pomocą aplikacji zainstalowanej w smartfonie lub tablecie), za które otrzymają oceny.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. WPROWADZENIE

Uczestnicy wchodzą do sali lekcyjnej i dowiadują się, że będą musieli rozwiązać szereg zadań które doprowadzą ich do zaszyfrowanego hasła podsumowującego zajęcia. W tym celu uczniowie muszą podzielić się na grupy 4-5 osobowe. Każda grupa powinna mieć dostęp do komputera lub tabletu oraz Internetu. Powiedz uczniom, że na zajęciach mogą też korzystać ze swoich smartfonów. Poproś ich o zainstalowanie aplikacji do odczytywania kodów QR, gdyż będzie potrzebna na zajęciach.

Przed zajęciami należy umieścić w różnych miejscach sali lekcyjnej po 10 zestawów ponumerowanych kopert w różnych kolorach (kolorów kopert musi być tyle, ile grup będzie pracować na lekcji). Zadania należy włożyć do kopert z numerami 10,3,5,6,9. W pozostałe koperty należy włożyć kartki z napisami ERROR. Daj każdej grupie kartę z [kodem QR- załącznik nr 1](#), w którym brakujące części szyfru wypełniają ponumerowane pola do zamalowania.

2. CZĘŚĆ ZASADNICZA

Każda grupa otrzymuje kopertę nr 1 z zadaniem do wykonania. Kolejne koperty grupy będą zdobywały same.

ZADANIE 1

/uczestnicy otrzymują kopertę 1- każda grupa w innym kolorze/

Chwilowo, na zajęciach, przenosimy się w przeszłość do roku 1919, kiedy Polska po odzyskaniu niepodległości odbudowywała swoją państwowość. Jednak ówczesne granice znacznie odbiegały od dzisiejszych. Takie regiony jak Śląsk, Pomorze, Warmia i Mazury nie znalazły się w granicach

Polski. Jakie wydarzenia miały wpływ na kształtowanie się granic po odzyskaniu niepodległości? Dowiedzie się po rozszyfrowaniu wiadomości.

Każdy znak szyfru zapisuje się za pomocą ułamka. Cyfra nad szyfrowaną literą jest licznikiem, a cyfra pod literą jest mianownikiem ułamka, np. 5/3 to litera N.

Szyfr Ułamkowy

1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
A B C D E	F G H I J	K L L M N	O P R S T	U W X Y Ź
1	2	3	4	5

Zaszyfrowana wiadomość

2	2	5	2	4	4	3	4	5
4	3	1	1	2	4	1	5	4

Kod QR numer 1

Hasło:

Na stronie ukrytej pod kodem QR zamieszczono wiele dokumentów związanych z tym wydarzeniem, musicie znaleźć właściwą zakładkę. Liczba, która najczęściej powtarza się w zamieszczonych dokumentach, to brakująca część naszego szyfru oraz numer koperty z kolejnym zadaniem.

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia.](#)

ZADANIE 2

/powinno być umieszczone w kopercie z numerem 10 dla każdej grupy w innym kolorze/

Powstania śląskie –konflikty zbrojne na Górnym Śląsku, które miały miejsce w latach 1919–1921 między ludnością polską i niemiecką. Odbyły się w okresie formowania się Państwa Polskiego po zakończeniu I wojny światowej. Korzystając z dokumentów archiwalnych umieszczonych na stronie z poniższego szyfru QR, znajdźcie, ile było powstań śląskich. Liczba zorganizowanych przez Ślązaków powstań przeciwko Niemcom, to brakująca liczba naszego szyfru oraz numer koperty z zadaniem.

Kod QR numer 2

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia.](#)

ZADANIE 3

/powinno być umieszczone w kopercie z numerem 3 dla każdej grupy w innym kolorze/

Aby znaleźć kolejną liczbę musisz wejść na stronę <http://www.powstancyslascy.pl/oparte-na-faktach>. W zakładce oparte na faktach odnaleźć „Projekt regulaminu Plebiscytowego dla Górnego Śląska” i korzystając z paragrafu 78 tego regulaminu odszyfrować hasło.

Odczytaj rozwiązanie korzystając z szyfru, np.: 6-2-4 oznacza literę: y

(szósty wers - drugi wyraz - czwarta litera)

HASŁO:

2-6-1	8-2-3	11-4-3	4-7-2	9-8-7	12-4-3	14-6-5	3-6-2

Poszukiwaną liczbę utworzą spółgłoski w uzyskanym haśle, czyli....

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia.](#)

ZADANIE 4

/powinno być umieszczone w kopercie z numerem 5 dla każdej grupy w innym kolorze/

Z poniższej listy osób należy odnaleźć te, które były związane z powstaniami śląskimi. Dane na ten temat znajdziecie na stronie www.powstancyslascy.pl w zakładce „Znajdź powstańca”. Nazwiska, które odnajdziesz, nie zawsze oznaczają, że dana osoba brała udział w powstaniu. Możliwe, że jakieś nazwisko pojawiło się jedynie w kontekście wydarzeń powstańczych. Liczba osób, które odnajdziesz w bazie, to kolejna cyfra zaszyfrowanej wiadomości w kodzie QR.

Kto z nich był związany z powstaniami śląskimi?

Biskup Jan, Żabicki Stefan, Lebioda Ryszard, Urbanek Maria, Żybka Franciszek, Adam Borkiewicz, Machaj Janina, Gabryś Albin, Rabcewicz Andrzej, Skwara Ludwik.

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia.](#)

ZADANIE 5

/powinno być umieszczone w kopercie z numerem 6 dla każdej grupy w innym kolorze/

Rozwiąż zadanie: Ile lat po pierwszym powstaniu śląskim odbyło się odsłonięcie pomnika na Górze św. Anny upamiętniającego powstańców śląskich. Pomoże wam w tym kod QR. Suma cyfr z rozwiązania zadania to brakująca część szyfru, którą musicie zamalować, aby odczytać hasło.

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia](#)

3. ZAKOŃCZENIE ZAJĘĆ

Grupa, która pierwsza skończy i odczyta hasło czeka na pozostałych. W tym czasie otrzymuje do pracy test wiedzy i wykreślanekę opartą na wiadomościach z testu– [załącznik nr 2.](#)

Gdy wszystkie grupy ukończą pracę wstaw oceny. Pogratuluj grupie, która jako pierwsza odszyfrowała zadania i odczytała hasło z kodu QR- Archiwum Państwowe Opole. Zapytaj uczniów, czy wiedzą czym zajmuje się archiwum. Pozwól na swobodne wypowiedzi. Następnie podsumuj, że rolą archiwów państwowych jest otaczanie opieką wszelkich materiałów podlegających ochronie ze względu na ich znaczenie dla kultury i funkcjonowania państwa. Archiwa w swoich działaniach nie ograniczają się tylko do kryteriów czasu czy pamięci o jakimś szczególnym wydarzeniu lub okresie historycznym. Piecza nad powierzonymi materiałami jest świadomym, zaangażowanym i kompetentnym działaniem nakierowanym na gromadzenie, zabezpieczenie, opracowanie i popularyzację całego bogactwa dokumentacyjnego, budującego poczucie tożsamości narodowej. Nie zawsze mamy możliwość pójść do archiwum i skorzystać ze zbiorów, dlatego bardzo pomocnym rozwiązaniem dla poszukiwaczy historii są strony internetowe, które zamieszczają skany wielu dokumentów. Taką stroną, z którą dzisiaj się zetknęli, pozwalającą na buszowanie w materiałach źródłowych dotyczących powstań śląskich jest www.powstancyslascy, opracowana przez Archiwum Państwowe w Opolu. W przejrzysty sposób pozwala przeglądać liczne materiały

Załącznik nr 2 [powrót do scenariusza](#)

MIKS POWSTAŃCZYCH WIADOMOŚCI DO WYKREŚLANKI

Powstania śląskie – trzy konflikty zbrojne na Górnym Śląsku, które miały miejsce w latach 1919–1921 między ludnością polską i niemiecką. Odbłyły się one w okresie formowania się Państwa Polskiego po zakończeniu I wojny światowej:

I powstanie śląskie trwało od 16.08 do 24.08. 1919 (odbyło się pod wodzą Alfonsa Zgrzebnioka spowodowane było aresztowaniami śląskich przywódców oraz represjami niemieckimi w stosunku do polskiej ludności. Niemcy stłumili je, ale osiągnięciem było ogłoszenie przez Niemców amnestii dla uczestników)

II powstanie śląskie trwało od 19/20.08.1920 do 25.08.1920 (również pod wodzą Alfonsa Zgrzebnioka przeciwko niemieckiej dominacji we władzach administracyjnych, efektem walk było uzyskanie dostępu Polaków do tymczasowej administracji i likwidację niemieckiej policji oraz udział w organach bezpieczeństwa. Polacy uzyskali lepsze warunki do kampanii przed plebiscytem).

Plebiscyt został przeprowadzony 20 marca 1921. Na mocy postanowień traktatu wersalskiego, decyzję do którego państwa należeć będzie Górny Śląsk, oddano w ręce ludności mającej się wypowiedzieć w 1921 r. w plebiscycie. Większość ludności (59,6%) opowiedziała się za Niemcami. Plebiscyt odbywał się w atmosferze terroru ze strony Niemiec, ucisku administracyjnego i ekonomicznego, nierównej akcji propagandowej.

III powstanie śląskie trwało od 2/3.05.1921 do 5.07.1921 (pod wodzą Wojciecha Korfantego, miało na celu zmianę poprawę niekorzystnego dla Polaków wyniku Plebiscytu na Śląsku. Podczas powstania doszło do 2 wielkich i krwawych bitew w rejonie Góry św. Anny i pod Olzą. Wynikiem tego zrywu było podpisanie w Genewie konwencji w sprawie Śląska, według której obszar przyznany Polsce powiększono o 1/3 spornego terytorium wraz ze znajdującym się tam przemysłem hutniczym i górnictwem).

WYKREŚLANKA

Odnajdźcie znaczenia przedstawionych faktów- można je odczytywać normalnie, wspak lub od dołu do góry. Gdy wykreślicie wszystkie hasła, z pozostałych liter utworzycie wyraz- rozwiązanie.

1. Pora dnia, o której nastąpił wybuch drugiego i trzeciego powstania .
2. Imię przywódcy trzeciego powstania.
3. W tym miesiącu zakończyło się trzecie powstanie śląskie.
4. Przywódca dwóch powstań śląskich.
5. Podczas niego ludność głosowała za przynależnością śląska do Polski lub Niemiec.

6. Nad tą rzeką miała miejsce jedna z krwawszych bitew podczas trzeciego powstania śląskiego.
7. Miejsce podpisania Konwencji w sprawie Śląska.
8. Miejsce podpisania traktatu regulującego granice Polski.
9. Państwo, za którym opowiedziała się większość ludzi podczas Plebiscytu.
10. Tę uciążliwą dla Polaków formację Niemcy musieli zlikwidować po drugim powstaniu śląskim.
11. Patronka Góry, na której doszło do bitwy.
12. Miesiąc, w którym przeprowadzono plebiscyt.
13. Liczba zorganizowanych powstań na Śląsku.
14. Część Śląska, na której doszło do trzech konfliktów powstańczych.
15. Uzyskała niepodległość w 1918 roku po 123 latach niewoli.

G	H	C	E	I	C	J	O	W	R
G	E	N	E	W	A	A	C	O	N
C	E	Z	R	A	M	O	L	Z	A
Z	G	R	Z	E	B	N	I	O	K
A	J	C	I	L	O	P	T	A	A
T	N	I	E	M	C	Y	U	N	K
R	L	G	Ó	R	N	Y	A	N	S
Z	C	C	E	I	P	I	L	A	L
Y	J	E	W	E	R	S	A	L	O
T	Y	C	S	I	B	E	L	P	P

[Podpowiedź dla prowadzącego zajęcia.](#)

Załącznik nr 3

PODPowiedzi ROZWIĄZAŃ ZADAŃ DLA NAUCZYCIELA PROWADZĄCEGO ZAJĘCIA

Zadanie 1 – [powrót do scenariusza](#)

2/4-litera P; 2/3- litera L; 5/1- litera E2/1- litera B; 4/2- litera I; 4/4-litera S;3/1- litera C, 4/5- litera Y, 5/4-litera T
rozwiązanie PLEBISCYT. Na stronie z kodu QR <http://www.powstancyslascy.pl/oparte-na-faktach> należy odnaleźć zakładkę „Plebiscyt z perspektywy dekady” zawierający dokumenty o 10 rocznicy zorganizowania Plebiscytu.

Zadanie 2 – [powrót do scenariusza](#)

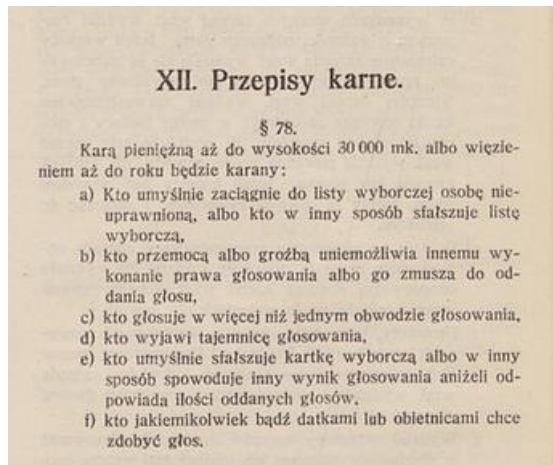
Rozwiązaniem jest liczba 3, gdyż w latach 1919-1921 były 3 powstania śląskie, o czym jest informacja na stronie ukrytej w kodzie QR www.powstancyslascy.pl/rocznice-powstan-slaskich

Zadanie 3 – [powrót do scenariusza](#)

Na stronie <http://www.powstancyslascy.pl/oparte-na-faktach> należy odnaleźć zakładkę „Projekt regulaminu Plebiscytowego dla Górnego Śląska” a w niej zeskanowany stronę z paragrafem 78. Korzystając z szyfru i informacji z tego paragrafu, uczniowie rozwiążą hasło:

Szyfr 2-6-1 oznacza miejsce litery: (drugi wers - szósty wyraz - pierwsza litera)

2-6-1	8-2-3	11-4-3	4-7-2	9-8-7	12-4-3	14-6-5	3-6-2
K	O	R	F	A	N	T	Y

Poszukiwaną liczbę utworzą spółgłoski w uzyskanym hasle, czyli w wyrazie Korfanty jest 5 spółgłosek- to kolejna brakująca cyfra kodu QR i numer koperty z zadaniem.

Zadanie 4 - [powrót do scenariusza](#)

Kto z nich był związany z powstaniami śląskimi?

Biskup Jan, Żabicki Stefan, Lebioda Ryszard, Urbanek Maria, Żybka Franciszek, Adam Borkiewicz, Machaj Janina, Gabryś Albin, Rabcewicz Andrzej, Skwara Ludwik.

Na stronie www.powstancyslascy.pl w zakładce „Znajdź powstańca” jest wyszukiwarka nazwisk powstańców lub osób, które były powiązane z powstaniami. Uczniowie muszą je odnaleźć spośród podanych. Powstańcy to: Jan Biskup, Albin Gabryś, Ryszard Lebioda, Ludwik Skwara, Maria Urbanek, Żybka Franciszek. Brakująca liczba kodu to 6.

Zadanie 5 – [powrót do scenariusza](#)

Rozwiązanie dla prowadzącego: Na stronie, której adres jest ukryty w kodzie QR

(<http://www.powstancyslascy.pl/budowa-pomnika-na-gorze-sw-anny>) uczniowie znajdą informacje o odsłonięciu pomnika, które miało miejsce 19 czerwca 1955 roku.

Obliczenia :

1955 - 1919 (rok pierwszego powstania śląskiego)= 36 rocznica

Odp. Suma cyfr z obliczenia 3+6=9

Załącznik nr 1 – [powrót do scenariusza](#)

Z rozwiązywanych zadań grupy odczytują kolejne brakujące liczby kodu QR zawierającego finałowe hasło: 10, 3,5,6,9. Po zamalowaniu tych liczb w kodzie, uczniowie za pomocą skanera zainstalowanego w smartfonach odczytują hasło: Archiwum Państwowe Opole.

Załącznik nr 2 - [powrót do scenariusza](#)

WYKREŚLANKA

Odnajdźcie znaczenia przedstawionych faktów- można je odczytywać normalnie, wstak lub od dołu do góry. Gdy wykreślicie wszystkie hasła z pozostałych liter utworzycie wyraz- rozwiązanie.

1. Pora dnia, o której nastąpił wybuch drugiego i trzeciego powstania . /noc/
2. Imię przywódcy trzeciego powstania. /Wojciech/
3. W tym miesiącu zakończyło się trzecie powstanie śląskie. / lipiec/
4. Przywódca dwóch powstań śląskich. /Zgrzebnioł/
5. Podczas niego ludność głosowała za przynależnością śląska do Polski lub Niemiec. /plebiscyt/
6. Nad tą rzeką miała miejsce jedna z krwawszych bitew podczas trzeciego powstania śląskiego. /Olza/
7. Miejsce podpisania Konwencji w sprawie Śląska. /Genewa/
8. Miejsce podpisania traktatu regulującego granice Polski. /wersal/
9. Państwo, za którym opowiedziała się większość ludzi podczas Plebiscytu. /Niemcy/
10. Jaką uciążliwą dla Polaków formację Niemcy musieli zlikwidować po drugim powstaniu śląskim. /policja/
11. Patronka Góry, na której doszło do bitwy. /Anna/
12. Miesiąc, w którym przeprowadzono plebiscyt. /marzec/
13. Liczba zorganizowanych powstań na Śląsku. /Trzy/
14. Część Śląska, na której doszło do trzech konfliktów powstańczych. /górný/
15. Uzyskała niepodległość w 1918 roku po 123 latach niewoli. /Polska/

G	H	C	E	I	C	J	O	W	R
G	E	N	E	W	A	A	C	O	N
C	E	Z	R	A	M	O	L	Z	A
Z	G	R	Z	E	B	N	I	O	K
A	J	C	I	L	O	P	T	A	A
T	N	I	E	M	C	Y	U	N	K
R	L	G	Ó	R	N	Y	A	N	S
Z	C	C	E	I	P	I	L	A	L
Y	J	E	W	E	R	S	A	L	O
T	Y	C	S	I	B	E	L	P	P

Po wykreśleniu wszystkich wyrazów zostają litery, które utworzą rozwiązanie: GRATULACJE